

ACTIVITAT ARQUEOLÒGICA 2009

Antonio Moro García

Novament hem de fer constar que la continuïtat de la tasca arqueològica a la nostra ciutat, juntament amb l'aparició regular de notícies en els mitjans de comunicació locals, han permès sensibilitzar una bona part dels ciutadans i ciutadanes. Cada vegada més els promotors, tant privats com públics, assumeixen l'arqueologia com una part més de l'obra. I, sobretot, entenen i comprenen que l'arqueologia no és només el que hi ha sota terra, sinó també el que s'hi conserva al damunt. És a dir, aquest grau de maduresa arqueològica d'una gran part dels terrassencs permet salvar amb garanties el primer obstacle del sempre difícil diàleg amb el promotor, a l'hora d'expressar-li la necessitat de dur a terme una actuació arqueològica a la seva propietat, amb els inconvenients que això li comporta. No oblidem que l'activitat arqueològica a la nostra ciutat ha estat continuada des de l'any 1980, amb una gran diversitat sensibilitzadora, que, amb el temps, s'ha anat concretant amb el que ara expressem. Així mateix, un condicionament favorable afegit correspon al paper de la Generalitat de Catalunya, amb una política anual de subvencions que permeten

Esglésies de Sant Pere. Vista de la nova pavimentació on es representa la lectura de les troballes arqueològiques més significatives i relacionades amb el conjunt episcopal, segons el projecte de RGA, arquitectes.

compensar les despeses generades per les actuacions arqueològiques. Aquesta predisposició general, sens dubte, ens facilita i ens permet dur a terme una tasca de gestió del patrimoni arqueològic que, des del Museu de Terrassa, està sent indispensable per al coneixement de la nostra història. Ja ho hem dit moltes vegades des d'aquesta secció arqueològica de la revista TERMÈ. Des de sempre, i ara des del Museu de Terrassa, es consideren la ciutat i el seu terme com un sol jaciment arqueològic. Tot aquest espai, urbà o no, és susceptible de preservar restes d'un passat que ens és desconegut i que, ara per ara, només l'arqueologia està en condicions de posar al descobert.

Aquest ha estat el marc on s'ha desenvolupat l'activitat arqueològica d'enguany. Tot i que els resultats no han estat tant fructífers com d'altres anys, a causa del reduït nombre d'obres particulars, aquesta sensibilització arqueològica ha quedat ben reflectida. En el present cas, només dues intervencions públiques iniciades anys enrere han ofert resultats positius a l'entorn de dos importants jaciments, el castell cartoixa de Vallparadís i el conjunt monumental de les esglésies de Sant Pere. Però, sens dubte, l'any 2009 serà recordat per tots nosaltres com l'any de l'acabament de les actuacions arqueològiques i de restauració del conjunt monumental de les esglésies de Sant Pere, la Seu d'Ègara. Molt juny ens resta el començament d'aquella primera intervenció arqueològica dins el recinte de les esglésies, l'any 1995, i que fins l'any 2004 ha permès posar al descobert i a l'abast de tots unes dades històriques i arqueològiques fonamentals per al coneixement del mon antic cristià. És aquí, també, on hem de destacar i aplaudir totes les iniciatives d'estudi i de divulgació d'aquests treballs, com ha estat l'ajut econòmic per a la realització d'un primer projecte d'estudi a partir de les dades recollides, que ha permès a l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, mitjançant un conveni amb l'Ajuntament de Terrassa (Museu de Terrassa) i juntament amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya i la Universitat Rovira i Virgili, la possibilitat de presentar el llibre *La seu episcopal d'Ègara. Arqueologia d'un conjunt cristià dels segles IV al IX*, del qual han estat autors els arqueòlegs terrassencs M. Gemma Garcia i A. Moro i el balaguerí F. Tuset.

Castell cartoixa de Vallparadís

Les obres de perllongament dels Ferrocarrils de la Generalitat (FGC) al pas pel castell cartoixa varen propiciar, anys enrere, en diverses fases, l'excavació arqueològica en extensió dels trams de fossat est i sud. Enguany, s'han dut a terme unes altres dues intervencions que han permès descobrir estructures relacionades, com ara una gran edificació i d'altres sense determinar, localitzades a l'entorn exterior del fossat, contemporànies al castell i a la cartoixa. Els treballs arqueològics han estat dirigits per l'arqueòloga Laura Àrias del Real, de l'empresa Àtics. Significativa ha estat la troballa de les restes d'una gran edificació situada al costat sud del tram sud del fossat, i que

Castell Cartoixa de Vallparadís. Restes de la masoveria i el fossat després de la seva integració museística al conjunt medieval.

ja fou descoberta parcialment l'any 1991. Aquestes restes estarien configurades per diversos espais, dels quals se'n conservaven quatre grans àmbits, on observem els indicis que denoten clarament un ús industrial –amb l'existència d'un celler vinícola–, agrícola i ramader. Es conserva una porta d'accés a la banda oest, des d'on sembla que es distribueixen els altres espais, entre els quals en destaquen les dues estances pavimentades amb còdols. En espera dels resultats definitius, l'arqueòloga apunta la possibilitat que aquestes restes es relacionin amb una masoveria i aporta una datació entre els segles XIII i el segle XVI, moment en què va quedar abandonada.

Finalitzats aquests treballs, s'ha dut a terme una altra tasca important, com la preservació de les restes i la seva exposició dins el marc de l'entorn del castell cartoixa, amb la qual constituïa una unitat original. Malgrat que no sembla que s'hagi aconseguit del tot una estètica popular, en l'exposició final, cal esmentar l'aspecte positiu que ha suposat la voluntat de totes les parts de culminar un procés arqueològic que no estem acostumats a veure.

Carrer de Josep Rigol i Fornaguera

També en relació amb les obres de perllongament del ferrocarril, la realització de sondejos a l'istme de Sant Pere va propiciar el seguiment arqueològic de les

finques afectades per part de l'arqueòleg terrassenc Carles Navarro, de l'empresa Àtics. Només dos sondejos al carrer de Josep Rigol i Fornaguera permeteren localitzar les restes d'una sitja de dòlium i nivells d'època ibèrica i romana. Aquestes troballes, fora del context de les finques –la majoria de troballes van afectar les restes antigues, en el moment de la construcció–, ens permeten continuar pensant en una ocupació continuada a l'istme de Sant Pere i, tal vegada, confirmar que el municipi flavi d'Ègara es relacionaria amb aquestes restes d'època romana fins a la configuració del conjunt episcopal.